

det er en Maade, hvorpaa man kan mægle dem imellem, og naar det er udført paa den Maade, saa troer jeg, at man dog paa alle Sider vil sige: det er Noget, og vi ville være tilfredse dermed.

Winther: Det har ingenlunde været min Mening at ansee en saadan Commission som noget særdeles Uønsket, men det forekommer mig, at det vilde være trøsteligere at høre, at der blev gjort Noget, end at der slet Intet blev gjort, thi den ærede Cultusminister har jo ikke sagt, at han vilde gjøre Noget som helst i den Retning. Hvad det angaaer, som den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 5te Valgfreds (Jespersen) omtalte, at man skulde lægge den Sum, som nu udrededes af Tienden, paa alt andet Hartkorn, saa kan jeg ikke finde det retfærdigt; men jeg vil finde det endnu mere uretfærdigt, hvis man paalagde alle Skatteyderne det; thi vi maa vel huske paa, at efter vor Grundlov ere dog endeel Skatteydere, nemlig de, der ikke høre til Folketirken, fritagne for at svare nogenformelt Afgift til Folketirken (flere Stremmer: Nei, kun personlige). Ja, kun personlige Afgifter; men forsaavidt der er Skatteydere, der kun yde personlig Skat, saa vil den altsaa ogsaa træffe dem, naar den træffer alle Skatteydere, og altsaa er min Øtring i den Henseende berettiget.

Grundvig: Der har ofte før været Spørgsmaal om at sætte Geistligheden paa fast Lønning, og saalænge vi havde det forrige Forhold mellem Regjeringen, den saakaldte Statskirke og Præsterne, da vilde det jo kunne ladet sig gjøre som Ingenting; nu derimod, da der efter Grundloven i det Hele ikke skal være nogen Statskirke, og da Religionsfrihedens Virkninger jo vistnok ville og maae blive ganske anderledes store, end de hidtil sees at være, og det, om man end ikke vilde begaae den uhyre Uklogskab at vise alle dem ud af Folketirken, der ikke vilde lade sig vie i Kirken, da det er saa, siger jeg, saa vil der jo med en Folketirke have sig meget store Vanskeligheder ved at sætte Geistligheden paa fast Lønning og ved at udrede denne Løn af den almindelige Kasse, thi man vil gjøre den Dødelig, at Ti for Een ville, naar der bliver

Spørgsmaal om dette, begynde at tænke paa og at tale om, hvorvidt Folketirken ogsaa er hele Folket det værd, som den koster. Derfor, saalænge man endnu vil beholde en saadan kirkelig Indretning i Staten — thi andet er det ikke, — der skal udstrække sin Virksomhed til hele Landet, og hvorved ogsaa Betjentene skulle lønnes af det Hele paa een eller anden Maade, da skulde jeg ogsaa troe, at det var det Kløgeste at lade det blive ved det Nuværende; men jeg siger derfor ikke, at det jo godt kan være, at i den nærværende Tid en saadan Indretning intetsteds længe kan bestaae, ligesom vi da ogsaa, naar vi lukke Dinene lidt op, kunne see, at der, hvor den har staaet fastest, i England, der er den meget nær ved at falde. Jeg skal endnu kun med et Ord berøre, at den Misforholdelse med sin Stilling, som i de sidste Aar har drevet saamange Tusinder over Verdenshavet, og det selv fra et Land, hvor man ikke skulde vente det, fra Norge, efter min fulde Overbevisning har sin Hovedgrund, eller idetmindste en af sine Hovedgrunde deri, at man i det gamle Europas Stater, naar man ikke er Capitalist og saaledes ikke behøver at bryde sig om de daglige Udgifter, føler sig saa trykket paa alle Sider, og det Mindste i saa Henseende er ingenlunde det, at man i sit huuslige Forhold hverken kan have Sorg eller Glæde, hverken leve eller døe, uden at have nye Udgifter, som man jo, naar man ikke sætter stor Priis paa den kirkelige Indretning, som Staten besørger, maa finde aldeles unødvendige, derfor mener jeg, at det jo er vist nok, at idetmindste det, som man kalder Geistlighedens uvisse Indtægter, maa Staten gjøre til det, som de fra Begyndelsen af vare, uvisse, og ingenlunde til hvad de nu, endog i Modsetning til deres Navn, ere blevne, tvungne Afgifter, der endog kunne efter Lov og Ret indkræves.

Nowad: Jeg vil blot i Anledning af det Forslag, der er antydet fra den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 5te District (Jespersen), meget beklage, at Finansministeren ikke er tilstede (Hør!).

Nothe: Ja, jeg vil blot, uden iøvrigt at skulle forlænge Discussionen, tillade mig at gjøre opmærksom paa, at her aabenbart er en